

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

BANYS

Amateur impresionista—que tot s' ho menja... ab la vista

BARCELONA

Sent aquesta una crònica purament barcelonina, ¿qué més natural que parlar en ella dels extranys é inesperats successos qu' en nostra capital están des- arrollantse?

Al fi y al cap la cosa no es un secret per ningú... ab tot y que ningú ha pogut encara esbriná 'l se- cret, qu' enclou la cosa.

Hi ha intranquilitat; la gent se mira mútuament ab ayre rezelós; las autoritats decretan presons ab un sigilo que fa honor á la séva discreció; 's diu, 's con- ta, 's murmura...

Pero, en resúm ¿qué? ¿qué hi ha? ¿qué passa?

Lo únich que se sab d' una manera segura y po- sitiva, es que hi ha una infinitat de gent agafada...

Lo qual que, en lloch d' inclinar l' ánim á espla- yarse, li recorda eloqüentment aquell hermós adagi castellá, avuy d' actualitat rigorosa, que diu:

«En boca cerrada no entran moscas.»

Ni moscas, ni guardias civils, ni polissóns, ni fis- cals....

*
* *

Corrent per tota la premsa local, com si 's trac- tés del descobriment del telégrafo, ó de la invenció de las máquinas de vapor, ó d' algun d' aquests aconteixements que en un instant varían la fas y la sort dels pobles, ha circulat aquests días una noti- cia estupenda:

«Ha sigut denunciad *un* cotxe del tranvía, per por- tar més passatjers dels que permeten las disposi- cions vigents.»

Ja ho veuen. Han denunciad *un*, UN, UN cotxe del tranvía!

Quan vaig llegir aquell enérgich bando de l' ar- caldia, desseguida m' ho vaig pensar:

—¡Aquí hi haurá desgracias! La formalitat ab que aquesta autoritat llesa al ayre tots aquests articles, cada un dels quals retrona com una canonada, de- mostra que la campanya va de veras y que dintre de poch s' haurán acabat los infinits abusos de las com- panyías de carruatjes públichs.

Vejin si 'n tenia jo de rahó!

Fa apenas tres senmanas que 'l bando va publi- carse ab tota la solemnitat que requereixen docu- ments d' aquesta naturalesa, y tinguin, ja ha sigut denunciad *un*, UN, UN cotxe del tranvía!

¿No se 'n extranyan? ¿no se 'n admiran? ¿no se 'n fan creus?

Perque—al menos jo aixís ho penso—lo natural sería que no se 'n hagués denunciad cap.

Las lleys, els decrets, los reglaments, ja se sab de temps antich, aquí 's dictan únicament pera tenir lo gust de no complirlos.

¡Quí havia d' anar á pensarse que en virtut del bando publicat lo primer d' Agost, al cap de tres sen- manas ja s' hagués fet una denuncia!....

¡Una denuncia, 'ls nostres municipals! ¡Una de- nuncia, 'ls nostres celadors!.... ¡Una denuncia en tres senmanas!....

De fixo que si vostés, ó jo, ó qualsevol surtím al carrer y 'ns situém al passeig de Gracia, ó á la Ram- bla ó á la carretera de Sans, en menos de mitj' hora atenentnos estrictament á las disposicions del famós bando, haurém denunciad tots los tranvías y jardi- neras haguts y per haver.

Pero 'ls nostres municipals, que no veuen res, ni saben res, ni s' enteran de res; los nostres inefa- bles municipals ¡trobar en tres senmanas *un* motiu de denuncia!....

Senyalém lo fet ab pedra blanca.... y esperém que

un aconteixement tan extraordinari no 's tornarà á repetir.

*
* *

No 's figurin, *sin embargo*, que 'ls senyors mu- nicipals siguin uns sers completament inútils.

Els podrán no servir pera fer respectar las ordres de l' arcaldia, pero ¿per altras cosas? ¡vaya si ser- veixen!

Diumenje á la tarde ho haurían vist si haguessin vostés passat per la rambla de Canaletas, pel lloch mes próxim á la plassa de Catalunya.

¡Quín quadro mes hermós y mes genuinament barceloní!....

A la taula de refrescos en aquell punt situada, hi havia passat alguna cosa. Assumptos particulars, res en resúm: uns dependents que no están confor- mes ab l' amo; un amo que no está d' acort ab los dependents; los uns se 'n van, l' altre 's queda sol... y 'l despaig de la célebre taula queda accidentalment interromput.

¿Qué hauría succehit á continuació de tot aixó, si á ningú li hagués vingut la desventurada idea de ficarse en lo que no li importava?

Pues... no hauría succehit res.

Pero vingueren los senyors municipals, ab lo qui- jotesch propósit d' arreglar lo que no estava desar- reglat; establiren, perque sí, davant de la taula un cordó en forma d' immens semicírcul, que donava al kiosco de l' aygua aspecte de *lazareto* ó de dipósit de bombas explossivas; cridaren, gracias á aquesta *hábil* maniobra, l' atenció de tothom... y ja 'm tenen vostés la Rambla obstruhida tot lo día y la suspen- sió del despaig de refrescos elevada á la categoría de desgracia nacional.

¡No n' hi havia poch allí de Xanxas, Gutierras y Quimenes, fent apartar la gent, mantenint lo pú- blich en espectació y ocupantse de la ditxosa taula ab un zel y un carinyo que mes ben empleats esta- rian en altras cosas!....

Que algú 'ls hagués cridat en aquell moment; que una desgracia, un atropello, un fet qualsevol hagués exigit la seva presencia...—No podemos abandonar el punt—haurían dit:—hemos de guardar la bar- raca.—

Guardarla... ¿De qui? ¿de qué? ¿per quín motiu l' havían de guardar?....

¡Qué 'n tenia de rahó un que, contemplant aquell espectacle, s' extranyava de l' oficiositat dels guar- dias!....

—¡Qualsevol se pensaría que aquí 'ls convidan molt sovint!....

A. MARCH.

¡PER CÁSTICH!

Com els lladres d' altre temps
duch la pell assenyada.
Quan vaig trucá á tos sentits
m' obri la porta ton ánima;
volguent endurme'n ton cor
he quedat pres en fa casa;
tú, mon butxí, m' has clavat
tos llabis de foch per marca,
y no goso anar pe'l mon
tement que 'm vejin la cara.

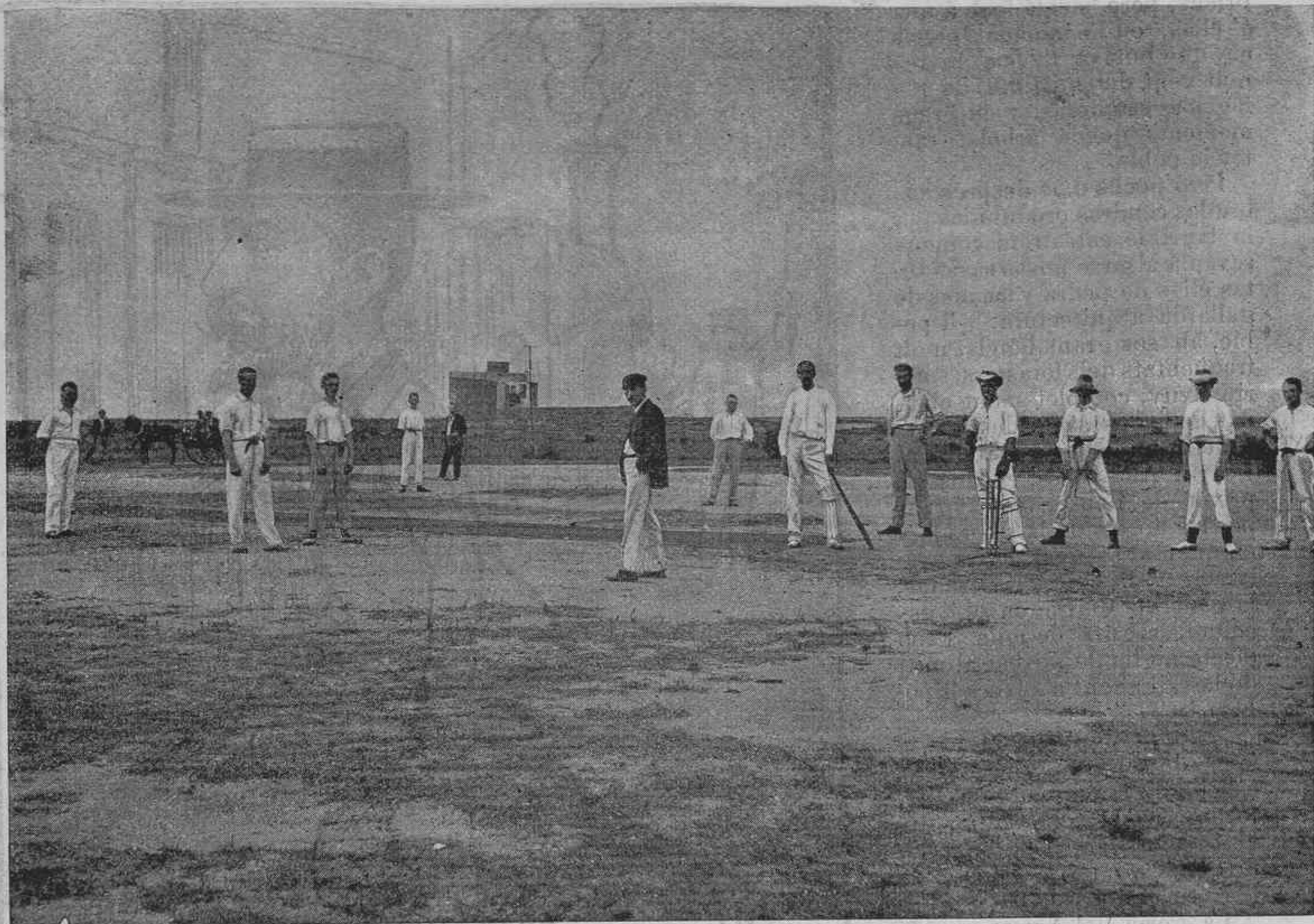
FOLLET.

NOTAS D' ESTIU

DESDE SUISSA

Brienz ab sas casetas de fusta guarnidas de grans xáfecs y escalas exteriors, ab aquells edificis tí-

LOS INGLESES AL HIPODROMO DE BARCELONA

(Inst. RUS, col·laborador artístich de LA ESQUELLA)

Un partit de pilota.

pichs que 'ns pintan per tot arréu quan volen representarnos la Suïssa, permaneceix tranquilament escampada entre prats d' esmeralda y montanyas alterosas, al extrém del llach que porta 'l seu nom, una gran massa d' aygua endormiscada de color de mare-perla.... La magestuosa cascada del Giessbach, enfront de Brienz, á l' altra ribera del llach, despeunya sas língas brumorosas alsant á cada repetje ahont topa aquella massa líquida com un núvol d' aygua pulverisada, que quan s' escau á ser ferida per la llum del sol, s' encén ab tots los colors del arch de Sant Martí....

En aquest espléndit escenari hi viu un poble d' escultors. La major part dels objectes finament treballats de mil usos distints ó de simple adorno que 'ls forasters adquireixen y que Suïssa exporta á totes las parts del mon, son fabricats á Brienz. Aquesta industria avuy tan floreixent y que tal grau de perfecció ha arribat á alcansar, se deu á la iniciativa de un tal Fischer, home enginyós que allá per l' any 25 ofería als estrangers que visitavan tan hermosa comarca fruslerías de fusta per ell mateix treballadas durant las llargas horas del fret hivern. Prompte aquest home tingué aprenents, fadrins y competidors. Los pintors de Neuchatel y de Ginebra que solían anar per aquells indrets en busca de assumptos é impressions pera sos quadros, alentaren aquesta nova industria, y 'l govern de Berna, espontáneament, protegía la iniciativa dels fills de Brienz, enviantlos l' escultor Christieu, ab l' encàrrech d' establir allí una escola de dibuix y modelat.

Mes tart, allá per l' any 50, lo pintor de París Mr. Wirth montá á Brienz un gran taller d' escultura y llansá al mercat universal los articles de una industria que fins alashoras havia florit á la sombra, modestament, com las violetas del bosch.

Si una cosa m' extranya es que haventhi á Brienz tants escultors, l' enginyós Fischer, iniciador de aquesta hermosa y típica producció, no tingui encare avuy la seva estàtua.

*
*
*

A Brienz torném á trobar lo ferro-carril interromput per las asperesas que rodejan lo llach. Corra la vía per la riolera vall del Aar entre vergers y hortas propietat totes ellas dels municipis y cultivadas pels vehins. Quan un home 's casa y té un fill, li cedeixen un tros de terra de regadíu, y á mida que vá aumentantse la maynada, aumenta també l' extensió de la terra que li cedeixen.

Aquí tenen una especie de comunisme rural individualista y patriarcal. Sols en la lliure terra suïssa poden florir semblants institucions.

Un tren de marxa rápida com tots los del país, ens conduheix á Meiringen, un altre poble d' estiuhejadors, embellit per un sens tí de cascadas, per la perspectiva de un gran número de cimas eternament nevadas y per las famosas gorjas del Aar.

Meiringen ha resistit impávit las inundacions del riu, las avalanxas de la neu y 'ls esllavissaments de una roca fluixa y trencadissa, licorella pura, que tot sovint se despeunya per las vessants produhint un te-

DE BARCELONA A CALDETES SUR MER

rrátremol espantós. Avants del any 92, la major part de las casas eran de fusta com las de Brienz; pero 's calá foch á una d' ellas, en lo moment precis en que bufava 'l foen, lo temut vent del mitj-día, de ráfagas agostadoras, y en breus moments quedá arbolat casi tot lo poble.

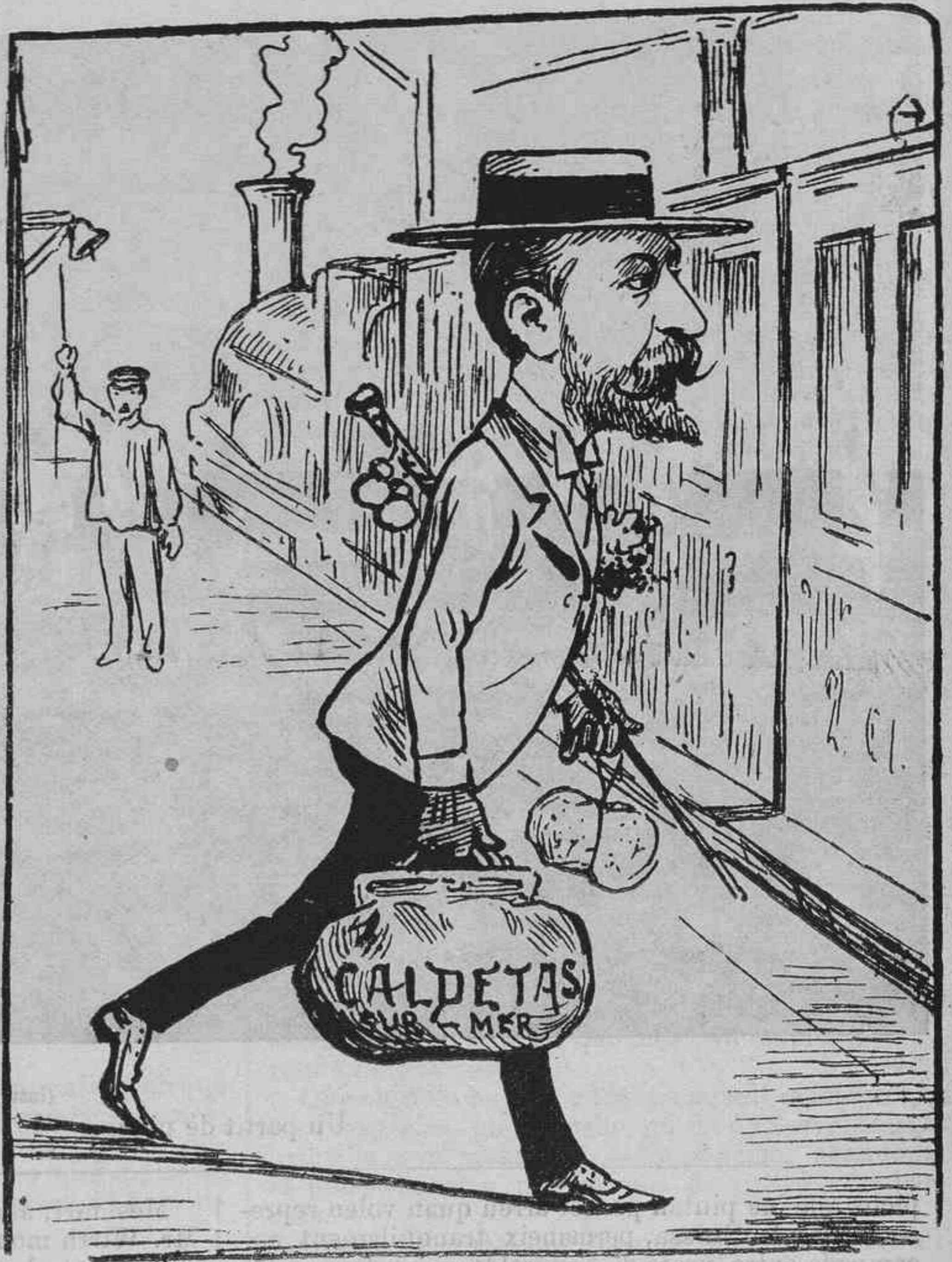
Peró pochos días després sobre las cendras produhidas per la horrible catástrofe comensavan á alsarse novas casas totas ellas de pedra y las mes de gallarda arquitectura; y 'l poble, ab sos grans hòtels, molt freqüentats dels forasters, somriu avuy, completament olvidat de las passadas desgracias y dels perills que 'l rodejan. Lo riu Aar passa encaussat, privat de llensar sas ayguas per las hortas de la ribera... y en quan al estrépit de las avalanxas y de las esllavissadas, la gent de Meiringen se l' escoltan, segurs de que 'l seu efecte no ha de arribar al mitj de la vall ahont s' aixeca 'l poble.

La gent de l' encontrada té fama de ser la mes hermosa y esbelta de la Suissa. Son alts, forts y ayrosos; no faltan investigadors que 'ls suposan descendents de la Frisia ó de la Suecia.

La gorja del Aar es una de las tantas maravellas en que abunda la terra helvética. No sé cóm lo riu ha lograt obrirse camí á través de una massa de rocas talladas á pich y de una altura esgarrifosa. Lo passatje es estret, plé de recotzes y de fortas pendents, y 'l riu oprimít, se llansa pels forats de la gorja, topant per las parets y escumejant de rabia. Un pont-balcó montat sobre forts sustentáculs de ferro empotrat en las rocas, el voreja y l' atravessa en una extensió de 1,400 metros, permetent recorre tota la gorja ab gran comoditat. Algunas vegadas adquireix la gorja l' aspecte de caverna desapareixent la estreta llenca de cel qu' en altres indrets brilla sobre las espedadas parets de la horrenda timba. En un recotze que apareix de repent, una gran cascada 's despenya sobre 'l riu desde una formidable altura. Al extrém de la gorja una cova-túnel, per una serie de fortas rampas y relliscosos esglahons, conduheix á la part superior de aquell passatje, clivella que no pogué somiar may la imaginació de Gustavo Doré, tan fecunda en fantasías imponents y grandiosas.

*
*
*

Ja fosquejava quan vaig sortir de Meiringen en direcció á Alpuachstad, població situada al peu del llach dels Quatre Cantons. La línea férrea té una gran pendent y la locomotora la remonta ab brío. No se pas de quin sistema son molts dels ferro-carrils suïssos, que evitant los túnels tant com poden, pre-

Mentres á la Casa gran
se juntan los regidós,
lo nostre arcalde primer
¡ay! toca 'l dos.

fereixen escalar las montanyas, oferint als ulls del passatjer las més encantadoras perspectives.

Mitj embolcalladas en las sombras de la nit que converteixen cada abet en un fantasma y cada bosch en una espessa munió de cucurullas, van passant estacions, poblets y vilatjes, veyentse sols petitas espurnas de llum que brillan á través dels vidres de las finestras. Lo petit llach de Sarneu dorm al fons de una vall ab imponent misteri presentant obscurs reflectes bituminosos. Alpuachstad ab tot y arribarhi á deshora, ens brinda bon sopar y llit excelent, en un cómodo hòtel, ben montat com tots los de Suissa, que 's aixeca enfront de l' estació.

Sols cal esperar las primeras horas del matí per efectuar la ascensió al Pilat. Forma 'l Pilat un grupo de montanyas rebecas y tan aisladas que apenas se lligan ab las alturas vehinas. La seva cúspide constituída per un cono agut, té una altura de 2,133 metros. Vesteixen sas faldas praderas y boscos centenaris destacantse en las cimas grans masses de roca completament pelada. Sa situació al peu del

¿QUAN SE 'N VA?

pantosos abismes. Sobre 'l cono vaig trobarhi un observatori provist de un magnífich telescopi.

Instrument inútil en un día com aquell. Molt m' hauria recreat contemplant los centenars de cimas alpestres, mar atapahit de rocas y de neu que 'm prometia 'l Bædeker en un panorama gráfich que serveix de guía al espectador: vaig tenirme de contentar ab la boyra espessa, humida, que fora del petit espay ahont sentava 'ls peus, me tenia completament aislat del mon.

Ho confesso: en aquell instant vaig anyorar l' espléndit sol d' Espanya. Un raig d' ell no més l' hauria estimat com un tresor. Pero no tot pot combinarse en aquest mon... y las suaus y magestuosas armonías de la terra helvética, la Naturalesa, ab tot y ser el mes gran y admirable dels artistas, no las ha pogudas escriure en clau de sol.

P. DEL O.

—¡May!.... ¿No veuhén que primer haig d' estudiar aquestas *partituras*?

llach dels Quatre Cantons fan del Pilat un dels mes admirables miradors de la Suissa. Lo famós Righi situat al altre cantó del Llach s' ha quedat petit comparat ab la mole del Pilat.

Y fins allá dalt, fins al peu mateix del últim cono, hi puja un ferro-carril de cremallera, ab un recorregut de 4,618 metros y una pendent mitja de 42 per cent, sent de 48 la máxima. Ab tot y que la línea es sólida y segura y está assentada en tota sa extensió sobre grans llosas de roca de granet, lo viatge de ascensió imposa; pero la impressió que produheix queda de sobra compensada pels magnífichs panoramas que tot pujant van descubrintse, á mida que 's van aixamplant los horisons.

Desgraciadament jo vaig trobar un día rúfol, lleganyós. Mentres lo tren pujava, la boyra atapahida anava baixant majestuosament, traspuant humitat. Prompte varem cruharnos. Y á través d' ella, apenas baixat del wagó, vaig veure en la mes alta carena de la montanya un gran *hótel* de ayrosa planta y al peu del edifici 'l cono, l' última cima, que s' escala per un cómodo camí en zig-zag obert en la penya y vorejat de una barana de ferro, per evitar desgracias ja que per tots costats badan sas golas los mes es-

LO CASORI

Décimas endressadas al simpátich amich en JAPET DE L' ORGA

Estupeflauto he quedat
al llegir, amich Japet,
que tú estimas sis ó set
donas, totas á un plegat.
Crech que fas un disbarat
ó be ets boig, puig considero
que estima ab molt desespero
qui á una noya porta amor,
tú 'n dus á sis ¡tens un cor
com la barra de 'n Romero'

Totas las trobas bonicas
y d' una vols se 'l promés,
ja es un cas ben compromés
aquet, segons tú te esplicas.
Pero si es que t' hi capficas
hi perdrás la paciència,
de re 't servirá la ciencia
per *deliberá* aquet cas
n' tens sis y 't quedarás
á la lluna de Valencia

Per lo tant, aquestas sis
déixelas anar de part, (1)
creume, jo 't daré un bon fart
d' estimació si es precis.
Viu devant de lo meu pis
una dona molt bufona;
físicament es molt bona

(1) Entenguis.

D' ACTUALITAT (per MARIANO FOIX.)

Mariano Foix
96

—Sembla que va molt abrigat en Quildo....

—Es que diu que aquestas agafadas de gent grossa l'han deixat fret.

y en quan á prendas morals
res li manca; te caudals
y una casa á Barcelona.

Com que tú 'ts un bon Mejía
confio que la obtindrás,
si aquesta no fá per cas
á un' altre t' atrassaria.
Lo qu' es sense companyia
no 't quedarás, de vritat.

¿Conéixes la Trinitat,
aquella pentinadora
que de lluny y de la vora
sembla an ángel de bondat?

Donchs aquella ab sas ma-
't dará ratos divins; (neras
preguntaho sino als vehins
del carrer de Ramalleras.
Si per tú la consideras
jo, com que hi tinch molta en-

(trada
t' hi faré de bó; es honrada
y molt bona, á no duptá;
jun mes la vaig festejar,
pensa si l' hauré probada!

Y quan ton cos se 'n adoni
que has estat pel cor blasfemi,
ingresant de pet al gremi
nomenat del matrimoni,
malehint fins al dimoni
que als solters tals consells do-
't donará mala estona (na,
puig, interiorment, dirá:
—Jep, desde que 't vas casá
que algú, á mes de tú, te do
(na.—

SALVADOR BONAVIA.

SORTINT D' ESTUDI

Com abellas butsinadoras
que surten á brolladas de son
buch, aixís mateix al tocar on-
ze horas surten d' estudi 'ls
deixebles del Sr. Tomaset.

¡Quina gatsara!

L' ajudant del mestre prou
los diu:—Niños, silencio, com-
postura, orden y vayan ustedes
á sus casas sin entretenerse.

Pero ¡ca! qui detura la tor-
rentada d' alegroys que la bri-
valla guarda en son cos y 's
desborda, un cop se veu al car-
rer ab la Gramática y La His-
toria Sagrada dins de la car-
tera?

¡Alló es vida! Alló es la li-
bertat de l' aucell qu' enga-
biat, á la fi, trenca 'ls jonchs
de sa presó y vola 'lliure com
lo pensament!

Deixeulos saltar y corre, 'be
prou que al tocar las dugas
tindrán d' encauharse altre ve-
gada y veure la cara farre-
nya del Sr. Tomaset, que may
li cantan las llissons á la mi-
da del seu gust y que ab lo
puntero sota 'l bras sembla un
capatás d' inquenio que vigila
la plantació d' inteligencia pe'l
porvenir.

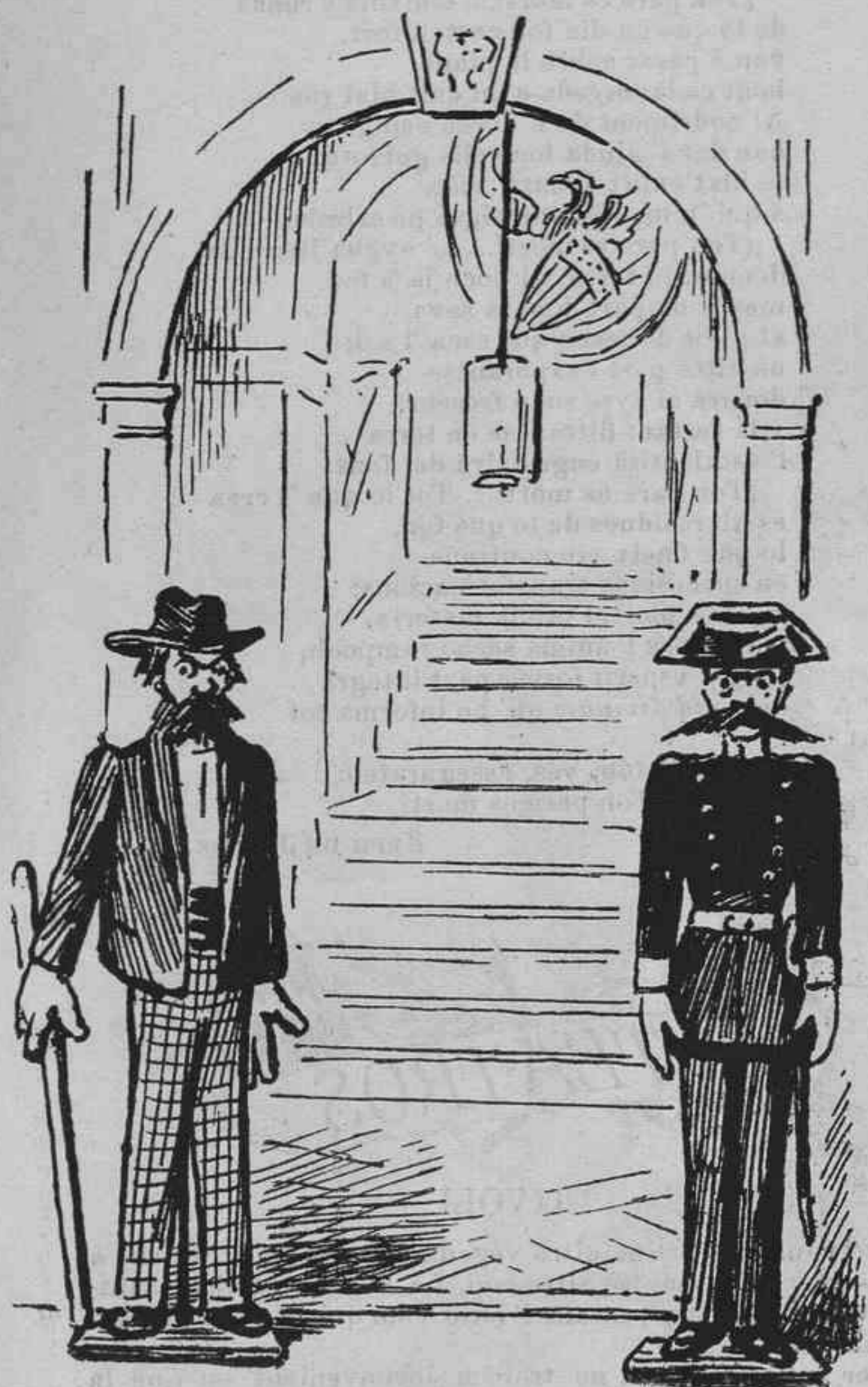
¿Som al carré? donchs lo mon
es nostre.

Mireulos: tres per' qui, qua-
tre per' llá, s' escampa la may-
nada com llevó de blat en
camp llaurat.

¡Quin xarroteig?!

FA LA PORTA

DEL REPRESENTANT DELS NOSTRES *amichs*

Ja que fa tants mesos
que 'l guardan aixís,
¿per qué no ho arreglan
ab dos maniquís?

—¡Juguém á balas, Juanito?
—Oh, no 'n tinch cap: lo mestre me las ha *pispadas*.
—¡Qu' ets tonto! A mi may me las troba encare que m' *escorcolli!*
—¿Ahont las amagas?
—Al forro de la gorra ¿veus? pera aquest forat.
—Noy, qu' ets pillo!
—Ves, no t' espavilis. Lo Sr. Tomaset tot ho atzura per donarho al seu nebot.
—¡Qui! aquell *ganapia*, *xato del nas*.
—Sí.
—¿Panyoremlo quan surti d' estudi?
—¿Qué 'l bats tú?
—Sí: l' altre día li vaig inflá 'ls nassos porque va espiá que jo fumava en una escaleta.
—Donchs ja está dit: tú l' *escumets*, y després jo li faig la *traveta*.
—Veurás, calla ¿femnos ajudá per en Quimet y 'n Nando?
—¿Ahont son?
—Allá al cantó que jugan á *barrisca*.
—Cridals.
—¡Quiiii... queet!...
—Vina, tú, y en Nando també que 'us dirém una cosa.
—¡Ja vinch!—contesta en lo mateix to altisonant, en Quiquet tot recullint la *barrisca* de *cartrons*.
—¡Alto! ¡Ep!—fa en Nando—que no has guanyat.
—Bueno. partim
—No, no; que me 'n deus quatre.

—¡Ay mentida!
—¡A qui dirás mentida!
—A tú, porque m' estafas.
—¡Jo t' estafo! tornahe á dí.

—Estafeta del Portal-Nou,
cada día roba un ou,
cada día una pesseta
¡quí vol veure l' estafeta!

—¿Vols veure com t' *escamorro*?
—¡Qui! ¡tú! llenga farás.
—¡Qué no!
—No!...
—Ja veurás, tócam.
—Tócam tú.
—Te.
—Tocam mes.
—Te.
—Noy, rebrás.
—Te, te y te.

Y agafats com dos musclos á las rocas, rodan los dos per terra repartint mes cops de puny al ayre que no pas ahont van dirigits.

—¡Qué fa aquesta canalla!—exclama una dona que s' ensopega á passá pe'l carré ab dos cantis plens y un pa de nou lliures sota 'l bras. —¡Descompartiulos! ¿no veyeu que 's desgracian?

COSAS D' ESPANYA

Unich modo d' enviar las cartas seguras.

—Juanito, en Quiquet y 'n Nando 's barallan, anemhi.
—Arri, á casa vostra, ¡garreros! Vaya un modo de ferse malbé: ¿que no teniu consciencia?

—¡Y donchs perque 'm dia estafa!
—No veus qu' es mes petit que tú?
—Cuideuse de vos, y de portar aygua y pa per fer sopas.
—Grandíssim desvergonyit! ¿Aixó t' ensenyan á estudi?
¡Quína canalla mes pochs modos!

—Ja ho pot dir, senyora Paula, ja—salta una altra dona que s' atura á aumentar el grupo de badochs.—Avuy día la maynada no creunen pas á ningú.

—Ja ho diré á la teva mare, ja.
—Si no la coneixeu.
—¡Heu vist quin poch respecte! ¡No 'ls fa por res!
—¡Aném, noys, aném: deixemla está aquesta vella reganyosa.

—¡Insolents! ¡Jesús! ¡Jesús! ¡Quin sofoco!
—No s' hi *enfundí*, Sra. Paula, no s' *enfundí*. Son criaturas, mal va qui s' hi embranca.

Las donas se 'n van lamentant la poca moral que corra, los curiosos riuhén y dispersan lo grupo que formavan y 'ls xicots que ja 's troban lluny del lloch d' acció continuan sa conversa.

—¡Bé, per qué us barallavau?—diu en Juanito.
—Perque aquest me deu quatre cartrons.
—¡Manoy! ¡cuatre! Demá jo te 'n donaré cinquanta si vols. La qüestió es que jo y aquest volíam *espinyá* al nebot del mestre, y á horas d' ara ja deu haver surtit d' estudi.

—Ja ho crech; si son tres quarts de dotze.
—¡Noy, qu' es tart! Jo me 'n vaig á *cais* que la mare 'm renyará.

—¿Fem campana aquesta tarde?
—No, no: que després si ho saben á casa....
—¡Cóm ho sabrán!
—No ho sé, pero la senmana passada bé ho van saber, y vaig rebre.

—Jo també.
—Anirém á veure 'ls barcos.
—No, no.
—¡Que sou cobarts! ¿Quant *ti jugas* que 'n faig jo tot sol?
—Noy, fes lo que vulgas. Després lo senyor mestre....
—¡Ell ray! Diré que hi estat malalt!
—¡Ah, pillet!—diu un home ficantse de cop entre 'l grupo de xicots, y agafant per l' orella al incitador.—¡Aquestas son las tevas maulas?

—¡Noy, son pare!—exclaman los altres fugint.
—¡Es dir, que tú fas *campanas* y dius al Mestre qu' estás malalt, *granuja*! Ja t' arreglaré jo. Veurás quin' ordre donaré al Mestre per d' avuy en avant. Passa á casa, gran pillastre, que ta mare fa un' hora que t' está esperant.

Y d' empena en empena fa entrar á son fill á casa seva, en tant que 'ls demés xicots van carrer avall tot dihent:

—¡Noy, l' ha ben atrapat!
—Ves, embolcat á fer *campanas*.
—No, no, costa massa car. Val mes diná depressa y aixís tindrém temps per jugá davant d' estudi.
—Ja está dit.
—Tú, pássam á buscar, que aixís la mare 'm deixarà venir.

—*Bueno*: donchs quedém aixís ¿eh?
—Si, no 'm mouré fins que vingas. Jugarém á *saltá y pará*.

—A *geps*, jo portaré una pilota d' alló mes *botadora*.
—Millor.
—Adios.
—Adios.

Heus aquí tota la fatiga dels menuts. De la colla de xavals, que á copia d' estudi, de gramática y aritmética y de jugá á pilota y baldufa, temps á venir, ¡quí sab lo que arribará á surtirne!

Ningú pot dir al veure la brivalla surtint d' estudi:—Aquests capets despendinats que may están quiets, aquests brassos de molf de vent, aquests peus que espatllan tantas sabatas, serán cap, mans y peus d' un home gloria de la patria ó d' un malvat vergonya de sa familia.

Lo temps, verdader arquitecto qu' aixeca y derrumba edificis, es únicament qui 'ns dirá y 'ns presentarà demá lo que avuy no podém sapiguer y veure á clara vista.

Lo qu' es jo, sempre y quan veig surtir d' estudi la colla de xicots enjogassats, no puch menos d' exclamar:

—Pas, pas als fills del porvenir, á la sava de la moderna civilisació, als homes del sigle xx.

LLUIS MILLÀ.

¿HA MORT?

Al bon amich A. Ferrer (*Japet de l' Orga*)

¡Ton pare es mort!.... Guixots y runas de lo que un día fou castell fort, van á parar sobre la plana hont cada anyada s' hi cull blat ros. Al nodriment de l' àurea espiga han dat s' ajuda los vells guixots; lo blat cullit donará vida á qui 'n menji quan sigui pa sabrós.

¡Ton pare es mort!.... L' aygua llensada demunt la terra, al poch ja 's fon, mes bona part donará sava al pilot d' herba que seca 'l sol; un altre part evaporantse donará al ayre suau frescor, y la restant filtrantse en terra l' estalactita engroixirá del fons.

¡Ton pare es mort!.... Tot lo que 's crea es ab residuos de lo que fou, lo que fineix viu continúa en sucesivas transformacions; si no es mortal la vil materia, no pot pas l' ànima serho tampoch, puig l' esperit forma part íntegra del *quid divinum* qu' ho informa tot.

Amich Antón, vés, assegúraten:
¿Ton pare es mort?

JEPH DE JESPU.

TIVOLI

Descansant, sortint altra vegada á las taulas, tornant á reposar y presentantse altre cop, *La Dolores* va defensantse qu' es un gust y passant l' istiu com qui diu sense adonársen.

Per la nostra part, no trobém inconvenient en que la *brava moza* de Calatayud continúhi visitant y rebent las visitas del públich. Es una xicota que s' ho mereix tot.

GRAN-VIA

Fatinitza, Sonámbula, Un viaggio in Africa.... L' espectador exigent podrá queixarse de lo que vulgui; pero en quant á varietat, no crech que ningú 'n tingui res que dir d' aquest teatro.

Fatinitza, molts anys há no representada, proporcioná un plé. Sense donarnos un treball precisament afiligranat, la execució va ser molt y molt acceptable, y aixís ho reconegué 'l públich que no escatimá 'ls aplausos als principals intérpretes de l' obra, las senyoretas Morrotto y Principi y 'ls senyors Petrucci y Grossi.

Lo mateix, poch mes ó menos, ha de dirse de la representació de *La Sonámbula*, en la qual hi prengueren part lo celebrat Petrucci, 'l senyor Arrigotti y las senyoretas Principi y D'Alessandro, mereixent especialíssima menció la senyoreta Galvany, tiple espanyola, de molt mérit, que lográ arrebatar al públich.

En quant al *Viaggio in Africa*, hem de dir ingénuament que per aquest *viaggio* no necessitavam alforjas. Ni l' obra val la pena, ni mereix que 'ls artistas fessin los esforços que van fer per defensar l' honor del pabelló... y la reputació del *Viaggio*.

JARDI ESPANYOL

Pera donar mes atractiu á las funcions, l' empresa ha contractat als germans Casnell, clowns musicals que debutaren dilluns ab molt aplauso.

Novedat en porta: per demá *L' Ebreá*, cantada pel tenor Constantí.

NOU RETIRO

La sórt s' ha proposat dotar á aquest teatro de totas las

EN REMULL (per F. GÓMEZ SOLER)

¡Després dirán que á Barcelona no hi ha carn fresca!...

ventatjas imaginables, y, com si las que té fossin pocas, l' ha convertit de cop y volta en establiment de banys.

No 's creguin qu' exagerém. Tots los que diumenje á la tarde hi eran, podrian en cas necessari servir de testimonis.

S' estava cantant l' ópera *Gli Ugonotti*; als núvols degué semblarlos que 'ls espectadors se la escoltavan ab massa interés, y sense avisar á ningú obran las aixetas, y ¿n volen d' aygua?

La representació s' hagué de suspendre, y en lloch dels *Hugonots* va donarse *Il diluvio inesperato*, ópera aquática que obligá al públich á pujar al escenari ó á enfilarse sobre las cadiras.

Apart d' aquest incident lírich-hidráulich, en lo *Faust* y 'l *Trovatore* han debutat respectivament la senyora Aldini y 'l senyor Noé, que han sigut bastant ben rebuts y aplaudits, especialment aquest últim, qu' es un jove que ara comensa y al qual es necessari alentar.

N. N. N.

QUENTOS GRAFICHS (per

¿Cóm vos las compondriau si us trobéssiu en l' apuro en que 's troba aquest excursionista.

MAL DE MOLTAS

I

De cabells rissats y ulls negres com las moras bosquetanas,.... los llabis com lo coral y 'l rostre encés com la grana;

l' Enriquet es tant xamós que tots diuhen:—Per se un (àngel

á n' aquest hermós noyet, ¡l'hi faltan tant sols las alas!—

La mare d' aquest infant, es bona, virtuosa y santa; essent viuda, en lo seu fill ¡si n' hi fica d' esperansas!

En sa boca no hi ha un no per lo fruyt de sas entranyas y com n' es alegre y viu, ¡pobre mare!.... ¡tot li passa!

L' hi passa tot; y 'l noyet com veu que ha caygut en gra ab tot y ser tan petit (cia, devegadas l' amenassa....

y la mare complascent d' amagat 's desfá en llágrimas.

II

Pe'l sufriment abatuda sense consol ni esperansa, una dona d' una edat que sembla mes avansada puig l' ha envellit lo dolor y mes encare 'ls mals tractes,.... l lensa apesarat sospirs murmurant ¡qu' es trist ser mare! ¡No ho deya aixís fa vint anys quan tot lo seu goig fundava en petonejar á un nen lo mateix que are li amarga la seva vellesa trista!.... ¡May al fill res l' hi negava! y are ha recullit lo fruyt

Y rés! un simple nus á la quá.

d' aquella llevar llensada!.... ¡are toca 'ls resultats de ser tant bona y tant santa! Aquell que un temps àngel fou, are s' es tornat un diable que ab crits y renys y ¡fins cops! del be que l' hi deu, fá paga.

Ella no 'l dugué al cami, pro tampoch reptá sas faltas.... ¡quántas vegadas als fills 'ls perden sas propias mares!

DOLORS RIERA BATLLE.

||o||

APELES MESTRES.)—EL TURISTA.

dicarli, á dreta lley s' hauria d' erigir sobre 'ls revoltos de la Riera de 'n Malla.

L' inglés ha acudit á la superioritat, alegant que l' Arcalde no te jurisdicció per reglamentar lo servey de tranvías, ni en intervenir en res que al mateix se refereixi.

Veurém si 'l Sr. Nadal té prou energía per fer entendre á n'aquest *mister*, que aquí no som á Gibraltar, sino á Barcelona.

LA ESQUELLA 's posa resultamental costat dels pobres empleats del Escorxador.

Es un abús ferlos adquirir una gorra ab un galó, pagantla de la séva butxaca, tant més quan pel galó se 'ls exigeix sis pessetas, sent aixís que per la meytat de aquest préu se troba en qualsevol botiga.

Pero hi ha mes encare. Sent l' administració municipal un criadero de gorreros, es molt trist que 'ls modestos empleats del madero siguin los únichs que no puguin tenir la séva gorra de *gorras*.

El Gallo 's retira del toreig.

Donará al efecte tres corridas: una á Barcelona, l' altra á Sevilla y l' última á Madrit.

¡Adéu *quiebro de rodillas*, ja no 'l farà ningú may mes com ell el feya!....

Pero encare que 'l Gallo 's retiri del toreig, no podrá dirse á dreta lley que 's talli la *coleta*.

Parlant ab propietat s' haurá de dir que 's *talla la cresta*.

L' altre día va presentarse al Arcalde una comisió de músichs y coristas dels que prengueren part en l' execució de la Missa de Requiem de Verdi, reclamant lo pago de la séva assignació.

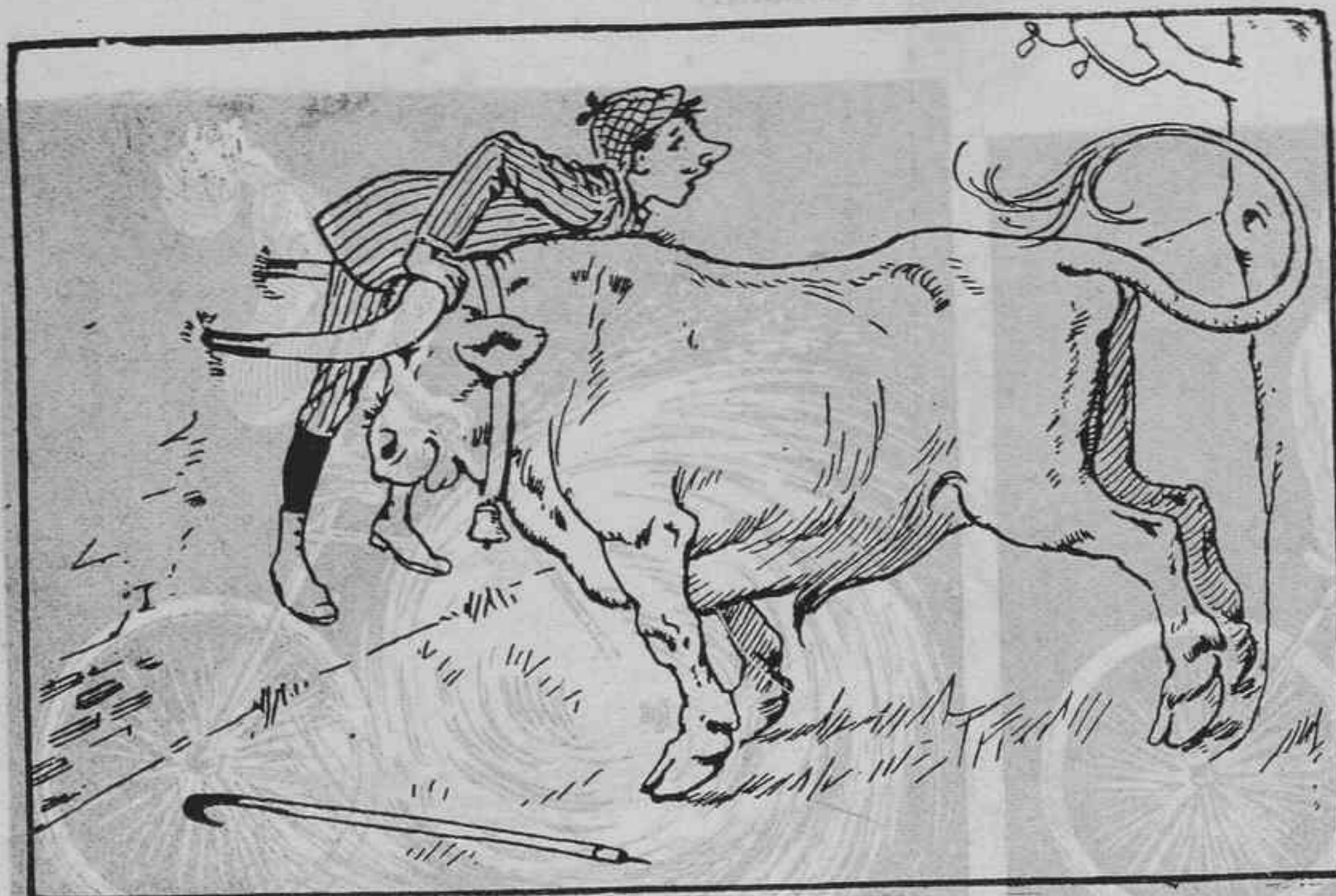
Vels'hi aquí uns músichs condemnats á continuar cantant.

Avants cantavan la Missa de Requiem; y avuy entonan las lamentacions de Jeremías.

Com bons músichs, tots fan *oido á la caixa*. Pero ay!.... La caixa está buida.

Un eco de Túnis.

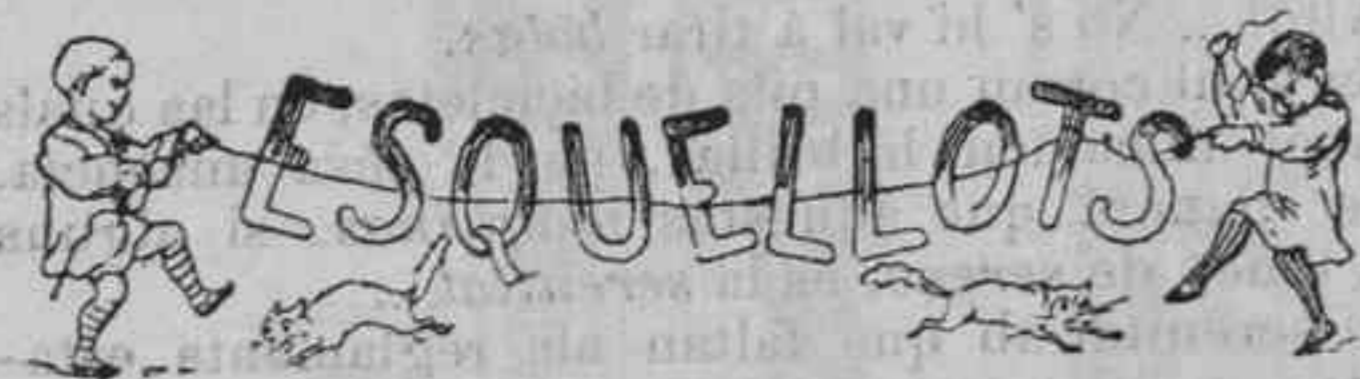
Un moro culpable del assassinat de quatre companys séus, va ser condemnat á la forca.

Donchs no hi ha res més senzill. Molta serenitat, una petita contracció....

NOTA: aixó sí, es de tot punt indispensable que darrera el bou s' hi trobi un arbre.

A la Rambla de Catalunya s' ha ensorrat una part del paviment per dessota del qual circula la riera de 'n Malla.

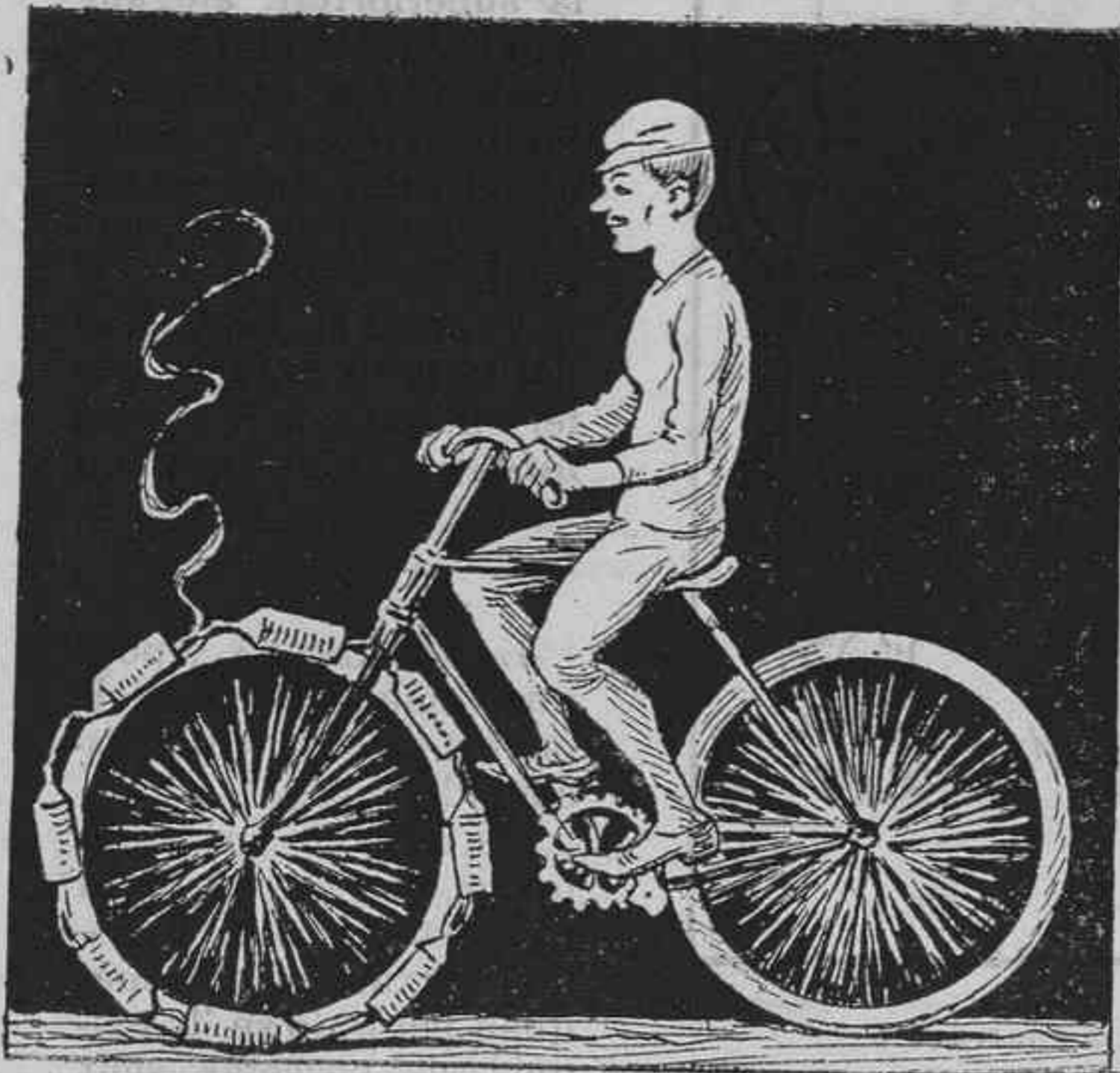
Recordis que l' haver cubert la riera sigué una de las grans milloras realizadas per l' arcalde Rius y Tauler.

Aixís son casi totas las que va realisar: la que no está esquerdada, cau; la que no cau, s' ensorra.

De manera que 'l monument que tractan de de-

CICLISME PIROTÉCNICH

(AL SENYOR PIROZZINI)

Un número completament nou que li oferim, per quan l' Ajuntament torni á fer festas.

La sentència s' executá al Bardo 'l día 9 de agost. Pero un cop lo reo sigué despenjat, mentres l' amortallavan, obrí 'ls ulls y obrí també la boca, exclamant ab véu débil:

—Avants de portarme al cementiri, donéme un trago, que tinch set.

Los enterra-morts encare fugen.

Y 'l moro ajusticiat, passada la primera impressió de pánich, va ser conduhit al hospital, posantse'l baix lo cuidado dels metjes, que confian salvarli la vida.

Si ha de ser per tornar-lo á penjar, casi no val la pena.

Quan lo próxim número de LA ESQUELLA surti al carrer, haurá ja aparegut lo gran àlbum *Barcelona á la vista*.

Veyentlo y admirantlo, es segur que 'l públich s' explicarà perfectament la nostra tardansa, y 's recordarà, com aquí sol dir-se, de que «las cosas bonas fan de bon esperar».

La inconcebible baratura de *Barcelona á la vista*, las sévas condicions materials, l' art y 'l bon gust que respiran totas sas páginas, son circunstancias que fan suposar que l' aparició d' aquest àlbum resultarà un aconteixement.

La fetxa es próxima; hasta 'l dijous que vé, día 27.

¿No podria 'l Sr. Administrador de Correus procurar que la gent qu' está á sas ordres cumplis ab lo séu deber, del modo á que té dret lo públich, que per aixó paga?

Raro es lo día que no rebém queixas d' algún dels nostres corresponsals. De Mataró, de Reus, de Puig-

cerdá, de mil diferents pobles se 'ns lamentan de las faltas que 's notan en los exemplars que 'ls enviém, dels paquets que 's perden, del retrás ab que arriban....

Sr. Administrador ¿vol fé 'l favor de posar fi á aquest desgavell?

Sabém que 'l número extraordinari que publicarà demá *La Campana de Gracia*, será lo que 's diu de primera.

Text, ilustració, tot es d' actualitat palpitant y digne de la popularitat que 'l nostre estimat company disfruta.

En fi, dihent que 'l número de demá estará á l' altura de las *circunstancias*, creyém qu' está dit tot.

D' unas *semblansas* que publica 'l *Veloz Sport*, periódich ciclista de Madrid:

—«¿En qué se sembla una bicicleta á un piano?»

—»En que té pedals.

—»¿Y á un presidari?»

—»En que porta cadena.

—»¿Y á un sereno?»

—»En que porta fanal... »

¡Alto!... No s' hi val á tirar *bolas*.

Per aquí corran una pila de bicicletas, en las quals el fanal únicament hi brilla... per la séva ausencia.

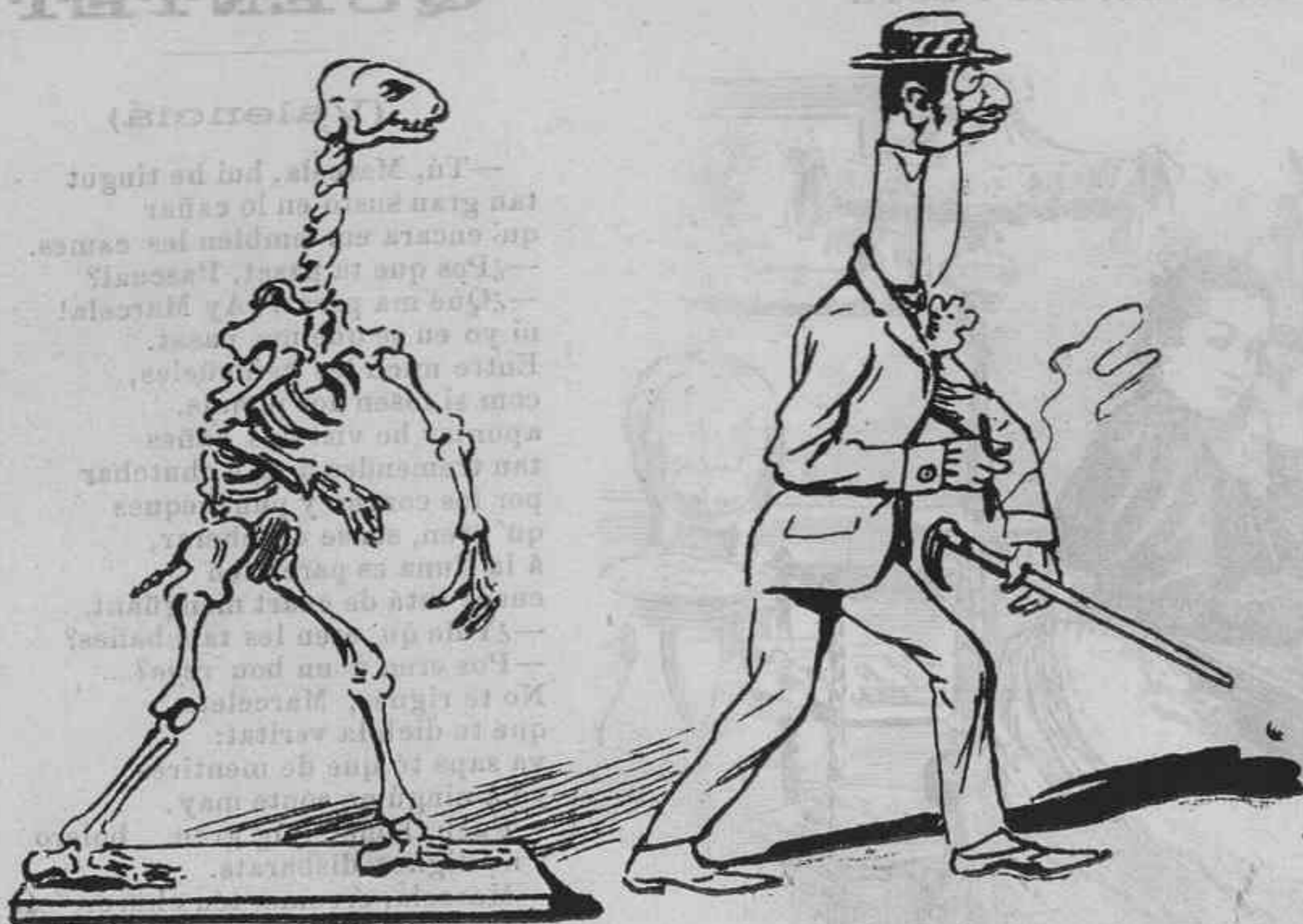
De manera que aquestas *máquinas*, si alguna cosa tenen de *sereno*, es la *serenitat*...

La serenitat ab que faltan als reglaments establerts.

Nostre distingit amich don Salvador Mir ha deixat definitivament, y ho sabém de bona tinta, la empresa de *Novedats*, retirantse al mateix temps del negoci de teatros.

Ho sentím pél art dramátich, que sempre havia trobat en lo senyor Mir un dels séus més entusiasmats y desinteressats fomentadors.

LA TEORÍA DE 'N DARWIN

—¡Que si es vritat que l' home vé de l' orangután!... Vaya si ho es; sobre tot, certa *classe*....

BANYS DE FAMILIA

—Es la primera vegada que hi vaig ab la de casa, pero segurament será la ultima.... ¡No m' agrada fer riure a la gent!

Telegráficamente ens diuhen de Madrid:

«El novillero Moreno s' ha tallat la *coleta*.

»Antes de ferho ha convidat als séus amichs, als quals ha dirigit lo següent discurs:

—»*Ahí vá eso. Salud y pesetas.*»

Després dirán que 'l telégrama no més transmet tonterías!....

Davant d' un *parte* d' aquesta gravetat ¿qué hi diu la bolsa?

¿No puja? ¿No baixa? ¿No fa res?

Alguns vehins de la plasa Nova (nó *ls vehins*, com equivocadament ha dit la premsa local) han celebrat aquests días en honor á Sant Roch unas festas molt alegres, molt variadas y molt aplaudidas, que haurían causat l' admiració de qualsevol habitant de Puigtiñós ó de Vallfogona.

Per cert que 'l gloriós Sant, que diuhen que en materia de cóleras y tragedias parecudas hi té la má trencada, en assumptos atmosféricchs sembla que no hi entén pilota. Dihém aixó perque 'l diumenje, quan la festa brillava ab tot lo séu esplendor, un xubasco ab honors de diluvi vingué á aygualir la broma, trastornant lamentablement el programa y obligant á surtir 'l nunci á pregonar *urbi et orbi* que tot lo que faltava de la cosa s' realisaría 'l dilluns.

La contrarietat fou realment deplorable; pero de tots modos.... ¡qué volen que 'ls digui!... ¿no troban que en unas festas d' aquest carácter, en que hi ha panellets benehits, corridas de sachs y rosari al ayre libre, la inesperada intervenció del nunci fins sembla que hi escau y arrodoneix el conjunt?

Comensin á repassar aquesta «silueta *barcelonesa*.»

«Es un navarro que....»
Navarro.... barcelonés....
¡Bonica introducció, veritat?

«...en Barcelona tiene puestos cuatro de sus cinco sentidos: el quinto, pertenece á la noble tierra en que nació.»

PREPARATIUS PER LA FESTA

La senyoreta de B,
ensajant l' hermós wals A,
que diumenje ha de tocá
en la gran torre que á G
te l' ilustre conde K.

Per més que 'm trenco 'l cap, no puch atinar en
quin pot ser aquest sentit que té tants allargos....
¿Si será l' olfato?...

Destinadas á pagar els sous dels mestres d' estu-
di, han ingressat en la caixa de primera ensenyan-
sa de Granada, segons consta en una nota que tinch
á la vista, las següents quantitats:

Pera 'l mestre de Purullena.....	12'84 pesetas.
» » de Benalúa.....	7'45 »
» » de Campotejar.....	2'35 »

¿Qué? ¿Que se 'n riuhén d' aquestas cifras? Donchs
ara vé 'l bo.

Pera 'l mestre de Dehesas-Viejas.... 1'62 pesetas.
Vaja ¿no s' esgarrifan al pensar ab los despilfarros
que aquest *afortunat* professor podrá arribá á fer
ab una pesseta y xeixanta dos céntims?

Acusat de violació compareix un bandarria davant
del Tribunal, y quant lo President, terminada la
vista, li pregunta si té res per alegar,

—Sí senyor:—respon.—Vull que consti que jo no
tinch la culpa del delicté que se m' imputa. Si vaig
violar á una dona, sigué per obehir las prescripcions
del metje, que 'm tenia dit que sobre tot m' entre-
gués á exercicis *violents*.

QÜENTET

(Valenciá)

—Tú, Marcela, hui he tingut
tan gran susto en lo cañar
qu' encara em temblen les cames.
—¿Pos que ta pasat, Pascual?
—¿Qué ma pasat? ¡Ay Marcela!
ni yo eu se que ma pasat.
Entre mich les cañicüeles,
com si fosen dos puñals,
apuntar he vist dos baños
tan tremendes que, á chutchar
per los corves y puncheques
qu' eren, sense exacherar,
á la lluna es pareixien
cuant está de cuart mengüant.
—¿Y de qu' eren les tals baños?
—Pos eren d' un bou *reyal*....
No te rigues, Marceleta,
que te dich la veritat:
ya saps tú que de mentires
yo á ningú ne conte may.
—Fuch, home, fuig gran.... bolero
y no dignes disbarats.
—Marcela, creume; téu chure.
—Pos no 't crech, tros d' animal;
perque ni lo que tú has vist
apuntar en lo cañar
eren baños ni molt menos.
—¡Valgam Deu y tots els sants!
¿pos qu' era alló?

—¡Les orelles
del burro de ton chermá!

AGUILETA.

QÜENTOS

En un concert.

Un vellet toca la flauta durant
tres quarts d' hora mortals, sense
terminar may la sonata.

—No cal que ho extranyin—
observa un dels concurrents—per-
que aquest infelís es sort com

tapia, y no sent siquiera la seva música.

—Llavoras—diu un dels concurrents—que li fas-
san una senya indicantli que ha acabat.

Un actor, al sortir á escena, observá que 'l teatro
estava casi buit.

Y en lo moment en que la dama aparentava parlar-
li á cau d' orella, tal com ho exigía son paper, li di-
gué l' actor ab la major naturalitat:

—Parli alt... Estém sols.

Un comerciant fa l' elogi de un jove dependent
molt aplicat, laboriós é inteligent.

—No tinch—diu—cap reparo en manifestarli qu'
estich molt content de vosté. Cada día li descubrei-
xo novas prendas.

Lo dependent entre ruborizat y satisfet:

—Tal vegada s' ho figura.... Novas prendas.... no-
vas prendas.... ¿Veu aquesta americana? Es la ma-
teixa del any passat; sols que me li feta girar al
revés.

En una fonda:

—Noy—diu un parroquiá.—Pórtam una perdiu.

—Volant.

—Nó, volant no: pórtamela ab cols.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

El próximo jueves

día 27

30
céntimos

El próximo jueves

día 27

aparecerá el primer cuaderno de

SORPRENDENTE ALBUM DE 16 FOTOGRAFÍAS

El mejor, el más espléndido, el non-plus-ultra de los albums

Sin verlo, no se concibe tanta belleza, tanto arte, tanta maravilla por

¡30 céntimos!

Provincias, 35 céntimos

30

céntimos

BARCELONA Á LA VISTA

forma un elegante album de 16 grandes páginas, con cubierta de color.

El próximo jueves, día 27, aparecerá.

30

céntimos

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

NOVEDAD.—ACABA DE PUBLICARSE

Tomo 45

LA CAZA DE LOS AMANTES

POR CARLOS BERNARD

Un tomo en 16.º con elegante cubierta al cromo 2 reales.

Demá dissapte día 22

gran número extraordinari de

LA CAMPANA DE GRACIA

Text d' actualitat palpitant

Ilustració espléndida de gran actualitat

8 planas 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixa.

SILUETAS BARCELONINAS (per M. MOLINÉ.)

La coquetona.

Un que fa patir donas.

Una raspa.

Un cipal.

Un de la famosa companyia.

Un pesca-rellotjes.

En una fonda.

—Noy—diu un hoste á un camarer.—Fassi 'l favor de portar una tassa de caldo ben calent.

Al poch rato compareix lo mosso, dihent:

—Lo caldo aquí está; pero de calent me sembla que no ho es gayre.

—¿Es á dir que tú sabs que no es calent? Senyal que l'has probat... ¡Cotxinol!...

—No, senyor, que no li probat—respon lo mosso.

—Jo may probo res.

—¿Y donchs cóm ho sabs que no es gayre calent?

—Perque hi he ficat el dit.

—

Un advocat se dirigeix al Jurat, y eridantli l'atenció sobre 'l reo á qui defensa, diu:

—Fíxins'hi bé, senyors jurats, y díguinme si 'l meu defensat no porta la ignocencia impresa en lo rostre.

Un dels jurats, en veu baixa;

—Impresa ja li porta; pero ab moltes erradas d'imprenta.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Be-li-ge-ran-ci-a.
- 2.ª Id. 2.ª.—Pa-la-u.
- 3.ª MUDANSA.—Capás—Capas.
- 4.ª CONVERSA.—Euda.
- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—A ca la modista.
- 6.ª GEROGLÍFICH.—Per closcas los ous.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.